

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Alparslan Bayraktar tarafından yazılı olarak yanıtlandırılmasını saygılarımla arz ederim. 02.10.2023

Dr. Müzeyyen ŞEVKİN
CHP Adana Milletvekili

Sayıştay Raporları'nda sürekli uyarılan Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'na (EPDK) ait eski bulgular bu yılki raporlardan çıkarılmıştır. Yanlış okunan, vatandaşın cebine dokunan fahiş rakamların nedenini de açıklayan eski bulguların raporlardan çıkarılması büyük bir handikaptır. Bu olumsuzluk hiçbir önlem alınmadığını da kanıtlar niteliktedir. Sayıştay, EPDK tarafından iletim sistemindeki sayaçların, sayaç veya sayaç dışı bir unsurdan kaynaklanan sorunların, zararların belirlenmesini istemesine rağmen EPDK'nın doğru üretim ve tüketim miktarlarını kaydetmemesi, tüketim miktarlarının tespitinin yapılmaması kamuyu büyük zarara uğratmaktadır.

EPDK'nın doğalgaz ve elektrik piyasası gelirlerine ilişkin takip ve tahsil mekanizmasının hâlâ yasayla düzenlenmemesi bu konunun geçen yılki Sayıştay raporlarında işlenmesine rağmen bu yıl (2023) bulguların rapordan çıkarılması düşündürücüdür. 2017-2020 arasındaki Sayıştay raporlarında düzenli yer alan kurumun sektöre kestiği ve yüzde 90'ını tahsil edemediği 4 milyar TL civarındaki cezaların son 2 yıldaki raporlarda yer almaması da ayrı bir soru işaretidir. Bu para EPDK'nın 10 yıllık geliri bedeldir. Üstelik bu cezalar artık zaman aşımına uğramak üzeredir.

EPDK'daki zararların belirlenmesi, alacaklarının tahsil edilmesi, vatandaşa yüksek miktarda enerji faturası ödetilmesinin önüne geçilmesi, TBMM adına denetleme yetkisi olan Sayıştay'ın yeni oluşturduğu raporlardaki eksikliklerin araştırılması ve sorunların çözümü, kamu zararının giderilmesi şarttır.

Bu kapsamda;

- 1- 2017-2020 arasındaki Sayıştay raporlarında düzenli yer alan EPDK'nın sektöre kestiği ve yüzde 90'ını tahsil edemediği 4 milyar TL civarındaki cezalar son 2 yıldaki raporlarda yer almamaktadır. Bu para EPDK'nın 10 yıllık geliri bedeldir. Üstelik bu cezalar artık zaman aşımına uğramak üzeredir. Tahsil edilemeyen bu cezalar ne olmuştur? Kamuoyuna açıklama yapacak mısınız?
- 2- EPDK'nın yaklaşık 10 yıllık geliri denk düşen ve doğalgaz, petrol, elektrik, sıvılaştırılmış petrol alanındaki firmalara kestiği cezaların takip/tahsilinin yapılmaması, bu konuda Hazine ve Maliye Bakanlığı'yla eşgüdümlü bir veri altyapısı kurmaması, her yıl belirtilen bir bulgudur. Bakanlık olarak bu konuda bir çalışmanız var mı?
- 3- EPDK, 2020'ye kadar kestiği 3 milyar 848 milyon TL'lik cezanın 3 milyar 696 milyon TL'sini (yüzde 96'sını) tahsil edememişti. 2021'de yayımlanan raporda artık güncel ceza rakamı ve tahsilat oranı yoktu, 2 yıldır bu bulgu tamamen Sayıştay raporundan çıkarıldı, "izleme/takip listesi"nde de yer almadı. Bu cezaların güncel tutarı, tahsilat oranı, ne kadarının zamanaşımına uğradığı bu yılki raporda yok, belirsiz. Takip/tahsilat için Hazine ve Maliye Bakanlığı ile EPDK arasında yapılan protokolün durumu nedir, nasıl bir süreç

işletilmektedir? Geline son aşama, tahsilat miktar ve oranı, zamanaşımına uğramış tutar ne kadardır?

- 4- 2016-2020 arasında, 21 elektrik dağıtım şirketine 280 milyon 218 bin TL'lik AR-GE bütçesi ayrılmış, bu bütçenin 117 milyon 484 bin TL'si ise harcanmıştır. Kanunda açıkça öngörülmemiş bir gider kalemi, tebliğ yoluyla AR-GE harcaması olarak abonelerden tahsil edilmiştir. Piyasa faaliyetiyle yani dağıtım şirketlerinin görev alanıyla doğrudan ilişkisi olmayan AR-GE giderlerinin dağıtım tarifesinden çıkarılması gerekmektedir. 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nda açıkça düzenlenmemiş bu hususun bir alt düzenlemeyle aboneden alınması hukuka aykırıdır. Dolayısıyla bu bulgu bu yılki rapordan neden çıkarılmıştır? Geline aşamada bu AR-GE harcamalarının tutarı ne oldu, vatandaş fatura edilmeye devam etmekte midir?
- 5- Sayıştay'ın son 2 yılda ısrarla vurguladığı gibi elektrik dağıtım şirketleri, TEDAŞ'ın mallarından kira geliri almaya devam etmektedir. Bu husus da bu yılki Sayıştay raporlarından çıkarılmıştır. Şirketler, mülkiyeti TEDAŞ'a ait taşınmazlar üzerinden kira geliri elde etmektedir. Oysa elektrik dağıtım şirketlerinin bunları kiraya verme yetkisi yoktur. TEDAŞ'ın mülkü olan trafo merkezleri, aydınlatma ve nakil direkleri ile diğer taşınmazlar üzerindeki tasarruf yetkisi TEDAŞ'a aittir. Sözleşmelerde TEDAŞ ile firmalar arasında açıkça düzenlenmemiş bu hususta devreye girmesi gereken kurum EPDK iken, geçen yıl olduğu gibi bu yıl da EPDK arabuluculuk görevini yerine getirmemiştir. EPDK'nın bu sorunu çözmemesi neticesinde ilgili elektrik dağıtım firmaları 2020 ve 2021'de ne kadar kira geliri elde etmiştir?
- 6- Geçen yılki raporda kamu kurumlarının doğal gaz aboneliğinde şirketlere güvence bedeli ödemeye devam ettiği anlaşılmış ancak bu sorun çözülmemiştir. Kamu kurumlardan alacaklar riskli değilken, kamu kurumlarının doğalgaz aboneliğinde güvence bedeli ödememesi için EPDK düzenlemesi yapılmış mıdır?
- 7- Akaryakıt ve LPG dağıtım firmalarının tahsil ettikleri gelir paylarını devlete zamanında yatırmaması halinde bu tutarları takip ve tahsil edecek bir mevzuat yoktur. Bu sorun da geçen yılki Sayıştay raporunda yer almış ancak yeni raporda bu mevzuat eksiğinin akıbetine dair bir ibare yoktur. Bakanlığınızın bu konuyla ilgili bir çalışması var mıdır? Varsa nelerdir?